

Szerkesztőség

Arad, Aduv-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Balev. Regale Ferdinand 4/22
(József térből nyugatra.)

Árjegyeim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDEKEN

Egész évre 1080 Lej

Fél évre 540 Lej

Negyed évre 270 Lej

Havonta 90 Lej

Hirdetések díjazás szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Játék az autonómiával.

Aradváros százezer éves költségvetésével dolgozó nagyüzem, amely a törvények értelmében autonóm hatáskörrel intézi a saját ügyeit. A papirostörvény így írja elő természetesen is, hogy egy zárt gazdasági egység a maga adminisztratív problémáit a saját hatáskörén belül szuverén módon oldja meg. A valóságban azonban másképpen iest ez az „autonomia.” Így: az egyik városi intézmény vezetőjét különféle szabálytalanságokkal vádolták meg. Annak rendje és módja szerint fegyelmi vizsgálat indult meg, amelynek eredményeképpen a város vezetősége felfüggesztette állásától, megbízhatatlannak bizonyult alkalmazóját. A gondnok ur persze, rossz néven vette a permanens bizottság eme határozatát és gyorsan vonatra ült. Bucurestibe ment panaszra a miniszter urhoz.

A miniszterium szépen meghallgatta a panaszkodót, aki talán mártírnak látszotta ki magát a fővárosban és sürgősen egy vezérfelügyelőt küldött le a városi hatóságok által lefolytatott vizsgálat ellenőrzésére. Ilyen célra Bucurestiben mindig kéznél van egynehány vezérfelügyelő, akik jó napidíjak és utazási költségek fejében az állam érdekeire vezérfelügyelmek. A generalinspektor ur lejön Aradra, egy délelőtt átvizsgálja a felfüggesztett városi alkalmazott ügyét és megállapítja, hogy még egy vagy több vizsgálatra van szükség, de ugyanakkor hozza a miniszteri rendeletet is, hogy addig is a felfüggesztett és megbízhatatlannak talált gondnok ur továbbra is helyén maradjon. És a vezérfelügyelő ur, mint aki jól végezte dolgát, visszautazott Bucurestibe azaz, hogy Aradon rendet csinált.

Ezzel szemben konstatálhatjuk, hogy az ilyen természetű vezérfelügyelői látogatások mindenre inkább alkalmasak, csak éppen rendcsinálásra nem. A miniszteriumnak nem lehet célja, hogy Aradváros ügymenetében anarchikus állapotok állandósuljanak, már pedig ilyen és ehhez hasonló intézkedésekkel előbb-utóbb dezorganizálhatják a hatalmas városi üzem szervezetét. Mert mi a helyzet? A város fizeti az alkalmazottait, akiknek működéséért felelős egyrészt az adófizető és választó polgárság, másrészt pedig az állami ellenőrzés előtt. Megfelelő, törvényes szerveivel kontrollálni kell tehát az alkalmazottak tevékenységét és ha ezenközben szabálytalanságot, vagy visszaélést fedez fel, törvényadta munkaadói joga és a város érdekeivel szemben vállalt kötelessége, hogy a hibásnak talált tisztviselőt fegyelmi uton eltávolítsa helyéről. Ezt minden munkaadó megcsinálhatja a saját érdekei védelmében, de egy város vezetőségét még presztízs-okokból is megilleti ez a jog.

Ha azonban a miniszterium helyet ad a szabályszerűen elbocsátott városi alkalmazott panaszának és dezavualja a városi tanács fegyelmi intézkedését, azzal végleg lejárta a vezetőség tekintélyét és a városi élcsapja azt a városi autonómiát, amelyre pedig olyan büszkén hivatkoznak minduntalan. Így áll elő az a groteszk helyzet, hogy a város fizeti ugyan a saját alkalmazottait, de nem rendelkezhet velük és a protektoriatu vis majorja arra kényszeríti, hogy tehetetlenül tartsa tekintélyének megcsorbítását és lejáratását a saját portáján.

Pénteken lesz ítélet a cluji diákpörben

Meglepetésként hatott a bizonyítási eljárás befejezése. — A katonai ügyész nem számított a vádbeszéd mai elmondására. — Súlyos büntetést kér a vádlottak valamennyire, oszpan Cotrus tanárt tartja ártatlannak. — A diákok izgalmas jelenetek között visszavonták megbízásukat az egyik védőtől, mert néhány nap előtt egy zsidót védett. — A diákvédők antiszemita deklarációt a hadbíró előtt. — Pénteken folytatódna a védőbeszéd, s elhangzik az ítélet.

(Az Aradi Közlöny cluji tudósítójának telefonjelentése.) A hadbíró a diákpörök tegnap éjszakai tárgyalásán folytatta a tanúkihallgatásokat. Főleg az oradeai rendőrség tagjai tettek tanuvallomást. Anca rendőrkomiszár vallomásában elmondotta, hogy a diákintézetek alkalmával, mint kirendelt rendőrtiszt teljesített szolgálatot. A vádlottak közül azonban egyet sem látott a

rombolók között és nincs tudomása arról, hogy a jelenlevő vádlottak közül bárki a rombolásokban résztvevett volna. Hasonló értelemben vallott Crestetiu komiszár is és az oradeai rendőrség több detektívje. Zbarcea elnök őjfél után egy órakor felfüggesztette a tárgyalást és annak folytatását ma reggel kilenc órára tűzte ki.

Az ügyész súlyos büntetést kért a diák-pör vádlottjaira.

A ma délelőtti tárgyaláson kihallgatták Dumitrescu egyetemi hallgatót, aki előadja, hogy amikor a Park-szállodai Waiszlovich-féle ügy történt, a Fő-uccán sétált és látta, hogy az arra haladó diákokra a Park-szálloda ablakából különböző tárgyakat dobálnak és forró vizet öntenek rájuk. Az elnök ekkor 15 percre felfüggeszti az ülést, majd szünet után közli a bíróság jegyzője, hogy több tanu nem jelent meg, ezért az elnök a vád és védelem képviselőinek adja át a szót. A védők kijelentik, hogy nem állnak el a távollevő tanuk kihallgatásától, csak abban az esetben, ha a hadbíró megállapítja, hogy teljesen tisztán látja a per anyagát. Zbarcea elnök átadja a szót Negulescu királyi ügyésznek aki feszült csendben emelkedik szóra. Néhány pillanatig szótlanul lapoz a diákper hatalmas dossziájában, majd bejelenti, hogy az éjszakai tárgyalás izgalmai nagyon kimerítették és nem számított arra, hogy már ma délelőtt a perbeszédre kerül a sor. Egyébként pontról-pontra be tudom bizonyítani a vádlott bűnösségét — folytatja. Vádolom Diaconescu Nicolae-t, hogy december 5-én egy harminc főből álló diákcsoport élén betört az oradeai Park-szállodába. Cselekménye mindenképpen büntetendő, még abban az esetben is, ha a vádlottak állítása szerint — bár ezt a körülményt nem látom teljesen be-

igazoltnak — különböző tárgyak ledobálásával provokáltak volna a diákokat. A bűnös Diaconescu vétett a rendtörvény első szakasza ellen és erővel behatolt a Park-szállodába, bűnös továbbá azért is, mert Waiszlovich hotel-tulajdonossal verekedést folytatott. Kérem szigorú megbüntetését. Dr. Cotrus jogakadémiai tanár ellen nem tartom fenn a vádat, mert bűnösségét nem látom beigazoltnak a tárgyalás folyamán, ezért kérem felmentését. Hasonlóképpen Szigeti József és Iványi Kálmán felmentését is kérem, mert ezek a vádlottak nem követtek el semmiféle beigazolult bűncselekményt. Kérem a bíróságot, határozzon belátása szerint, a több vádlottak közül Kereszturi Oltean Sándor ellen két vádpontot is emelek. Egyrészt bebizonyosodott, hogy 1927. februárjában résztvevett egy diákcsoport élén Fuchs Ignác oradeai kereskedő megveretésében. A második vádpont az, hogy értelmi szerzője volt az oradeai rombolásoknak. Kérem szigorú megbüntetését. Kérem a hadbírókat, hogy alkalmazza a rendtörvény 1., 14. és 50-ik szakaszát, amelyek határozottan előírják, hogy a rombolások és tüntetések értelmi szerzőit, illetve azokat, akiket a rombolások helyszínén találnak, öt évtől tíz évig, illetve hét hónaptól hét évig terjedhető börtönbüntetéssel sújtják.

A diákok visszavonták megbízásukat az egyik védőtől, mert néhány nappal előbb egy zsidót védett.

Negulescu ügyész vádbeszéde után olyan fordulat történt, amely méltán izgalomba hozta a tárgyalóterem egész közönségét és amire még nem volt példa az igazságszolgáltatás történetében. Az egyik vádlott: Nicora egyetemi hallgató felállt a vádlottak padjáról és emelt, éles hangon mondotta a következőket:

Mélyen tisztelt hadbíró! A magam és vádlottársaim nevében egy kérelmet kell bejelentenem. Itt remcsak a románság és a zsidóság harcáról van szó, hanem arról is, hogy mi román diákok csupán nemzetiségünk érzésével felfegyverkezve állunk a bíróság előtt. Nem rendelkezünk Juda kincsével. Bejelentjük, hogy megvonjuk védői megbízásunkat dr. Georgescu Mircea ügyvéd urtól, aki néhány nappal ezelőtt egy ékszer-ügyből kifolyólag

egy zsidót védett. A bíróság előtt nekünk nemzeti védőkre van szükségünk, ezért megvonjuk Georgescu ügyvédőtől megbízásunkat.

A bejelentés nyomán kínos csend támad a tárgyalóteremben, majd felemelkedik a védők sorából dr. Georgescu Mircea ügyvéd, aki évekkor ezelőtt, mint hadbíró-kapitány működött a clui hadbírószékén és egyike a legkiválóbb hadbírói védőknek.

— Nagyon különösnek tartom ezt az indítványt — mondja Georgescu éles hangon. — Azt hiszem mindenki tudja, hogy az ügyvédnek kötelessége bárkit védelmezni és az semmiféle összefüggésben nincsen a nemzeti érzéssel. Kinek a nevében tette felszólaló ezt az indítványt? — kérdezi.

Nicora: Összes vádlottársaim nevében.

Georgesca ügyvéd nem méltatja válasza a feleletet és eltávozik a tárgyalóteremből. A kínos incidens után Zbarcea elnök megadja a szót a védőknek és felhívja figyelmüket a törvény 117-ik szakaszára, amely szigorúan megtiltja a hatóságok támadását és azt, hogy beszédeiben politikai kérdéseket érintsenek.

A hivatásos védők ártatlanoknak mondják a vádlott diákokat.

A délutáni tárgyaláson kezdetüket veszik a védőbeszédok. Az első védő Parvulescu bucaresti-i védő, idézi Lorin Popescu diákvézer nyilatkozatát, amelyből könnyen megállapítható, hogy az egyetemi életben nincsen nyoma annak, hogy az oradeai eseményekhez hasonló tüntetés bármilyen formában is megtörtént volna. A diákság megérkezve arra a kongresszusra, — mondotta a védő — amelynek védnökségét egy zsidó kéztől megcsontított egyházfő: Ciorogariu püspök vállalta, a románság ellen való ellenséges indulatok tüzfészékét találta Oradeán. Más különben érthetetlen lett volna, hogy a román kultúra líju képviselői olyan mélyen sülyedtek volna az emberi nivó alá, hogy rombolásokra és verekedésekre ragadtatták volna el magukat. Ezután sorra veszi a védő az egyes vádlottak leartóztatásának körülményeit, megfelelő csoportba osztályozza őket és így igyekszik kimutatni ártatlanságukat. Hosszasan foglalkozik Kereszturi-Oltean Sándorral, akit olyan értékes elemnek mond, hogy akkor is meg kellene neki bocsátani, ha vele szemben a bűnösség komoly gyanuja is forogna fenn. Kereszturi-Oltean román eredetű ember, akinek azonban egészen a háború utánig hallgatott a román érzése, hogy azután annál elementárisabb erővel törjön elő. Van-e itt szükség elégtételadásra — fejezi be szavait Parvulescu. Ha valaki itt elégtételre szorul, úgy mi, a román nemzet lehetünk az. A román nemzet elégtételt vár a bíróság ítéletétől, akkor is, ha — mint a szóbeszéd mondja — a hadbírósg tagjai úgy is, mint katonák és úgy is, mint bírák felsőbb utasítás megszégésével tennék is ezt.

Dr. Pop Valer jogi alapon, a tanuvallo-

másokra való hivatkozással bizonyítja a diákok ártatlanságát és azt fejtegeti, hogy a cluj, de általában az erdélyi magyar sajtó, az ő személyét úgy állította be, mint aki teljesen egyetért a templomok lerombolásával. Ezekről teljesen távol áll. A jelenlévő vádlottak ártatlanok. Ghermann Traian és Iliariu Popescu igyekeznek bizonyítani, hogy egyik vádlottat sem lehet elítélni a rendtörvény első szakasza alapján.

A diákvédők antiszemitaizü beszédeikben erősen támadják a zsidóságot.

Ezután az ugynevezett diákvédők következik, akik tulajdonképen a diákszervezet vezetői. Hazafiasságtól lángoló politikai expozékat tartanak és valmennyenien azt fejtegetik, hogy az oradeai lakosság nagyon kihívóan viselkedett a kongresszusra összegyűlt diákokkal szemben, s ők csak ilyen módon adhattak méltó választ az ott történtekre. Az egyik diákvédő, Tudor Popescu bucaresti-i egyetemi hallgató így kezdi védőbeszédét:

— Nem védeni jöttem, hanem támadni. Támadom a zsidóságot, amely hosszú időn keresztül szipolyozta a románokat.

Ezután rámutat a közállapotokra, amelyeket a zsidók korrumpáltak. Propagandát csináltak Románia ellen, annak a ténynek felhasználásával, hogy Clujon és Oradeán néhány zsinagóga áldozatul esett a tüntetéseknek. Kérdezi: mi van abban, hogy templomokat romboltak le? Nem történt-e meg az Jézus Krisztussal is, hogy kizavarta templomából a zsidókat, akik üzlettel alakították át az Isten házát. Miért lennének akkor mi különbek Jézus Krisztusnál? Nem kívánok felmentést, vessék csak tömlöcbe őket, ha megengedi lelkiismerem.

Bánky Vilma elutazott Budapestről.

(Az Aradi Közlöny budapesti kiadásának távirata.) Bánky Vilma ma reggel hét órakor elutazott Budapestről. A Keleti pályaudvaron levelet kézbesítettek neki férjéről, aki

ők. Csináljanak csak mártirokat, mert a román nemzetnek szüksége van mártirokra. A börtönök teljenek csak még a román ifjúsággal, így legalább a börtön falai között ki fog majd kristályosodni a román nemzeti gondolat.

A bíróság türelemmel hallgatja a diákvédők irádát.

Egy másik diákvédő pedig így jellemzi Waiszlovichot: Waiszlovich — mondja — sámsoni pilanatkát élt át, amikor harcias fellépésével megindította az oradeai és cluj rombolásokat. Rövid leszek — fejezi beszédét a diákvézer — mert má jobban szeretjük a tetteket, mint a szavakat. Utóbbi kijelentése általános derűtséget váltott ki. A hadbírósg egyforma türelemmel hallgatta végig úgy a komoly jogi fejtegetéseket, mint az antiszemita jelszavakkal feltüzelt politikai expozékat. Egyszer sem fordult elő, hogy az elnök az idő előrehaladottsága ellenére is beszédek befejezésére figyelmeztette volna a védőket, sőt amikor egyik diákvédő azzal kezdte beszédét, hogy hosszabbban telj szólnia, az elnök mosolyogva biztatta:

— Sohse mentegetődjék, mi türelmesen meghallgatjuk. Van időnk elég.

Este fél nyolckor azonban már a lázadás jelei mutatkoznak a hadbírósg tagjain és az elnök egyre gyakrabban kénytelen a rendet helyreállítani. Fél kilenckor Zbarcea elnök berekeszti a tárgyalást és annak folytatását péntek reggel kilenc órára tűzi ki. Ítéletet legkorábban péntek éjje hozhat a bíróság, miután újabb és újabb védők iratkoznak fel szólásra. Holnapra várják Zelea Codreanu megérkezését, akinek védőbeszéde elé fokozott érdeklődéssel tekintenek.

Utközben.

Feljegyzésem életéről s eddigi pályafutásomról.

Írta: FEDÁK SÁRI.

A magyar szóló.

Finoman öltöztetett, mogorva kislány voltam. Nem tudom, milyen okból, vagy milyen célból választottak ki épen engem arra, hogy a táncvizsgán magyar szólót táncoljak. Lehetséges akkor nyolcéves. Nyolcéves voltam s magyar szólót táncoltam a vizsgán. Szerettem volna erre büszke lenni, de szívem legmélyén úgy éreztem, hogy nem szabad. Úgy éreztem, hogy ez engem nem illet meg. Se nem tudom táncolni, se nem áll jól nekem a tánc. Karhatalommal kellett mindig a tánciskolába vinni, hol a legutolsó sorban, szerényen visszavonulva. Kérem semmit sem tanultam, csak néztem a többi, mosolyogtam rajtuk és nagyon jól tudtam, hogy ők milyen messze vannak mindattól, ami az igazi. Hogy mi az igazi, azt tulajdonképen magam sem tudtam. Jártam közöttük, mint egy elátkozott királykisasszony. Tudtam, hogy csunya vagyok, tudtam, hogy félszeg vagyok. Tudtam, hogy a barátnőim szinte szánalommal néznek rám és lemosolyognak. Azért mégis csak mentem közibük. Egy világ választ el bennünket egymástól... s mégis meggyek. Furcsa ez kérem, de mégis így van. Szokás. Kötelesség. Anyám tanított erre. A szüleim közül az anyám volt, aki nagyon sokat adott a formákra. Ő maga mindig kifogástalan volt. Megjelenésben olyan volt, mint egy született arisztokrata. Mint egy főhercegnő. Amellett diplomatikus, finom, óvatos, senkit meg nem sértő, mindenben résztvevő, minden iránt érdeklődő, ugynevezett társadalmi lény volt. Mindenben az ellentéte az atyámnak. — Gyönyörű szép volt. Hét vármegyében a legszebb. De nem olyan akármilyen, olyan nyeszlett, vékonydongájú szépség. Fejedelmi, büszke, nyárfaegyeses, tökéletes szépség. Az én almám bizony messzire gurult az ő fájától. Ha csak félig olyan tudtam volna lenni megjelenésben, mint ő, talán még karriert is lehetett

volna csinálni. Szerettem volna hozzá hasonlítani. De semmim sem olyan. Dacára annak, hogy ténylegesen hasonlítok hozzá, mégis semmim nem olyan. Durvább kiadás vagyok. Engem már keményebbre kovácsolt a sors. Úgy látszik, tudta, hogy nagy verekedések várnak rám az életben.

Anyám központja volt a beregszászi életnek. Sokat játszott műkedvelőkkel. A „Falu rosszá”-ban Finum Rózsit is játszott. Sohasem fogom elfelejteni. Csuda volt. Olyan volt, mint egy festett kép. Tátott szájjal bámultam Finum Rózsai anyámra. Bizony akkor bajosan gondoltam, hogy valamikor én is mint „műkedvelő” fogok azokon a deszkákon megjeleneni. Azt meg épenséggel nem gondoltam, hogy ezek a deszkák fogják jelenteni számomra az egész életet, minden örömevel, minden bánatával. Mondom, nagyon furcsa gyerek voltam. Mikor egy-egy ilyen János-völgyi kirándulás után hazajöttem, anyám készült a szerepére és énekelt — és nagyon kitünően énekelt! — a Finum Rózsiból:

„Itt vagyok, ragyogok,

Ma én is kedvemre mulatok...”

én szaladtam a legutolsó szobába, ahová már nem hallatszott az ének és még akkor is rászorítottam a kezemet a fülemre, lekuporodtam a kályha mellé egy kis sáammerlire és sötétben ültem, ültem és gondolkodtam. Mikor bevitték a vacsorát, megint csak kerestek, ki báltak, nem tudták, hol vagyok, végre is nagynehezen előkerítettek a sötét szobából. A szó szoros értelmében szenvedtem. Apám ijedten fogta meg a kezemet és szokása szerint rögtön a pulzusomra tette az ujját:

— Mi bajod van, szerelmes gyerekem?

Makacsul hallgattam.

— Mondd hát, hogy mi bajod van, na...

apukának.

Az ölébe ültetett, magához ölelt. Elkezdtem sirni. Belecsimpaszkodtam a nyakába és keservesen sirtam:

— Fáj, apukám, fáj.

— Micsoda, kedves?

— Hogy édesanyám — danol. Egy anya

ne danoljon.

Apám elmosolyodott, magához szorított, megsimogatta a fejemet és a szokott lassu beszédével csak annyit mondott:

— Kedves kis számár fejem.

Egy anya ne énekeljen. Itt tartok ma is. Semmit sem változtam. Nem szeretem az éneklő anyákat. A táncoló anyákat még pláne nem szeretem. Biztosan kegyetlenség tőlem ilyeneket mondani, de mit csináljak, ha ebben az egy kérdésben nem tudok modern lenni. Úgy gondolom, hogy ha valaki anya, megszűnt önálló életet élni. Az egész élete a gyerekeké kell, hogy legyen. Az már nem fontos, hogy vele mi és hogyan történik. Szent igyekezettel kell állani azon a poszton, melyre Isten rendelt bennünket. Egyiket erre, a másikat arra. — Vannak lények, akik arra teremttettek, hogy sok ember szolgálatában legyenek, sok ember életében keltsenek derűt, boldogságot, fáklyák, melyek sokaknak világítanak. Az igaz, hogy azok a sokaknak világító fáklyák nagy lánggal lobognak és rohamosan fogynak. Nem mondom, az is szép. Egy olyan fáklyának lenni. Azonban azt hiszem, nem a szebbik. A szebbik posztja egy asszonynak az életben mégis csak az, mikor jóformán megszűnik lenni és csak a gyerekeinek és gyerekeiben él tovább. Feltétlenül ez a szebbik. A másik, az csak vigasztalás.

Szóval, hol is hagytam el: a tánciskolái vizsgán én táncoltam a magyar szólót. Jelmezben, piros sarkantyus cipőben, nemzeti szalagos szoknyában. A sarkantyuk igaziak voltak és pengtek. Úgy látszik, már akkor több hév volt bennem a kelleténél, mert olyan erővel ütöttem össze a bokámat és csaptam össze a sarkantyúimat, hogy az végzetes lehetett volna. Szeretlen voltam, feljebb rugtam az egyik lábammal és megütöttem. A nagy bának az lett a vége, hogy egyszer csak elkezdtem sántítani. Anyám szerencsétlen volt. Felöltöztetett mint egy cukorbábút és úgy vitt magával vasárnaponként a misére. Büszkén és egyenesen kellett mellette menni. Mindig azt mondta, hogy csak akkor szép egy nő, ha dell

Enyhítették

a kultusz törvényjavaslatot.

Lapedatu miniszter ismertette a törvénytervezetet. — Kimaradt a görög katolikusokat sértő fejezet.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) Lapedatu kultuszminiszter tegnap este fogadta a sajtó képviselőit, akik előtt ismertette az új kultusz törvényjavaslatot. A vallásfelekezetekre vonatkozó általános rendszer megállapítása a román állam szervező munkájának egyik legfontosabb problémájává vált — mondotta többek között a miniszter. Ez a javaslat még 1925-ben került nyilvánosságra, hogy megismerjék az érdekeltek kívánságait és a régi törvényen megfelelő módosításokat eszközöljenek. A törvényjavaslat három részből áll. Az első általános rendelkezéseket tartalmaz, a második rész az állam és a vallásfelekezetek közötti viszonyt szabályozza, a harmadik rész pedig a vallásfelekezetek egymás közötti viszonyáról szól. A javaslat lényegesebb módosításai közé tartozik az áttérésről szóló szakasz, amely sokkal egyszerűbb, mint a magyar törvényé, amennyiben elég, ha az áttérni szándékozó két tanu kíséretében megjelenik az anyakönyvvezetőnél, aki azután az áttérésről értesíti az érdekeltektől a vallásfelekezetek lelkesét. A gyermekek a szülei vallását követik. A menhelyeken gondozott gyermekek vallása vagy az illető intézmény jellegét vagy az illető város lakossága többségének vallását követi. Intézkedik ezenkívül a törvényjavaslat a baptista vallásfelekezet elismeréséről is.

Lapedatu miniszter az expoé után a következőket jelentette ki a Rador munkatársának: Az ortodox és görög katolikus egyházak közötti egyvetlenség elkerülése végett a kormány elállott az eddigi, az egyházak vagyonára vonatkozó 15. cikk szakasz felvételéről, amely arra az esetre szól, ha a két fél között megegyezés nem jönne létre. A törvényjavaslat meghagyja a régi helyzetet, amely szerint az illetékes törvényszékek fogják dönteni arról, hogy melyik egyházat illeti a vitatott vagyon. Végre hangsúlyozta a miniszter, hogy a törvényjavaslat az annyi küzdelemmel és áldozattal megvalósított Nagyrománia konszolidá-

testtartása van. Kétségbeesetten nézett rám és figyelte a bicogó járásomat. Azonban minden intelm hiábavaló volt, én csak tovább bicogtam. Mennyire fájlhatott a lábam, ha még anyám szigorú nézésére és szavára sem tudtam segíteni magamon. Rettenetesen féltem anyámtól. Ez most utólag nem szomrehányás. Ez most utólag ezer áldás a drága fejére. — Mennyi mindent megtanultam az ő szigorúsága által. Olyan, mintha a takarékpénztárba tettem volna a pénzemet. Milyen jó azt nehéz időkben elővenni. Szóval sajtítani kezdtem és a vége az lett, hogy veszélyes csonthártyagyuladást kaptam a jobb lábam fejen. Nyolcéves voltam. Irtózatossá váltam között kiöltöttem; embertelenül szenvedtem. Akkor megint földöntúli szeretettel vettek körül, le nem írható gyengédséggel. Megint sajnáltak. Az egész ház gyilkos bánatban kiöltött. Éjjel-nappal jeges borogatásban hangosan ordítva fetrengtem az ágyamban. Ágyikó. Így mondta mindig atyám. A jobb lábam feje meg volt dagadva, lüktetett, vörös, zöld, sárga, szürke, sötétkék, lila színeket játszott és irtózatossan fájt. Az apám szenvedése talán még nagyobb volt mint az enyém. Aztán egy szép napon apám, anélkül, hogy odafigyeltem volna, belevágott egy kést a lábamba. Borzasztó volt. De milyen iszonyatos lehetett annak az apának, akinek ezt meg kellett csinálni. Isten segítségével se túl későn, se túl korán nem volt és nagyszerűen sikerült az operáció. Nyolcéves koromban mankón jártam.

Most egészen közel hajlok hozzád, Barátom. Csak úgy halkan mondom Neked, hogy voltak napok, amikor úgy volt, hogy le kell vágni a lábaimat. Mikor aztán jobban lett a lábam — hála a nagyszerű apám szeretetteljes, gondos kezelésének — egy napon, mikor már minden veszélyen túl voltam, nagyot sóhajtott és azt mondta:

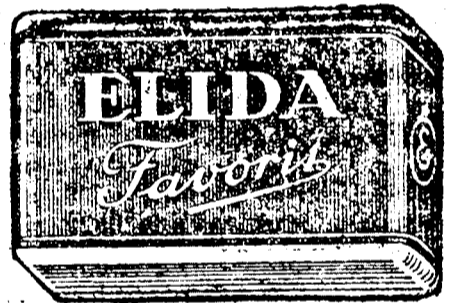
— Szerelmes gyermekem, csak hogy meg van a lábad. Táncolni az igaz, sose fogsz vele, de hát egye fene azt a táncot... a fő, hogy megmaradt a lábad.

Mennyit bántott később ezen a „San-Toy” szobalánya!

*Gyengéd arcbőre
most már biztosítva van!*

Ha 20leiert egy darab Elida lanolin szappant (csomagolatlanul) és 30leiert Elida favorit-szappant (csomagolva) vásárolhat, akkor nincs szüksége arra, hogy valamely közönséges vagy ismeretlen pipereszappant használjon. Az Elida favorit-szappan oly enyhe és tiszta, dusan és lágyan habzik, pompásan és teljesen át van illatosítva.

ELIDA Favorit SZAPPAN

lása jegyében készült.

Valószínű, hogy ez a miniszteri nyilatkozat valahogy mégis csak elcsendesíti azt a harci zajt, ami a kultuszjavaslat körül keletkezett és úgy látszik, hogy a javaslatból kiküszöbölték azokat a pontokat, amik alkalmasak a többi felekezetek érzékenységének megsértésére. E szakaszok módosítására, illetve elhagyására ugyanis Titulescu a pápánál tett látogatása alkalmával kötelezettséget is vállalt. A Vatikan a 45. paragrafus módosításán kívül — melyről említést tett a kultuszminiszter is — kívánta azt, hogy a kormány ismerje el az egyházak jogi személyiségét, aminek következtében a püspökségek, esperességek és parókiák jogi szemé-

lyek lennének. A kormány ezt a kívánságot szintén honorálta. Noha a görög keleti püspöki kar elényesen állást foglalt a baptista szekta elismerése ellen, a miniszter kijelentése arra enged következtetni, hogy az új törvény elismeri ezt a vallásfelekezetet is. A kultuszjavaslat parlamenti tárgyalása e közben történt jelenségek dacára viharosnak ígérkezik.

Az ország görög és római katolikus főpapjai ma megbeszélést tartottak. Cisar érsek elnökletével a kultuszreform ügyében. Többek között Pacha Agoston timisoarai és Majláth Gusztáv Károly gróf alba-iuliai püspökök is résztvettek az értekezleten és követelték számos szakasz módosítását.

I. Ferdinánd és Bratianu szobra Aradon.

Ingyen gránittömböket ajánlottak fel a két szobor elkészítésére.

(Arad, március 1.) Érdekes ajánlatot kapott ma délelőtt Georgescu János megyei prefektus. Ma délelőtt megjelent az aradi prefektúrán Erdélyi Ferenc nyugalmazott vasuti főellenőr, aki jelenleg a Granitul Romanesc bucaresti-i bányatársaság aradi vezérképviselője és a társaság nevében az elhunyt I. Ferdinand király és Bratianu Ionel miniszterelnök aradi

szobrának elkészítéséhez felajánlott ingyen egy-egy gránittömböt. A gránittömbök Timis-Slatinan levő gránitbányában vehetők át. A prefektus köszönettel vette tudomásul az ajánlatot és a közel jövőben megtörténnek már az intézkedések a két szobor elkészítésének előmunkálatainak megkezdésére.

Feltalálták a dróttalan árammal irányítható mozdonyt.

Scheweningenből jelentik: A holland kereskedelmi miniszternek ma bemutatták nehéz pályán a legnagyobb siker mellett Philipp Kurze mérnök ta-

lalmányát, a dróttalanul átvitt elektromos árammal irányított mozdonyt. A találmánynak beláthatatlan jövője van.

Véleményem szerint

az események rohanó árája közepette meg kell állnunk — ha csak egy pillanatra is — egy alapjában véve jelentéktelenebbnek látszó esetről, amely azonban valahogy mégis csak kikiváncsít az egymást követő napok szürke homokja alól. Néhány nappal ezelőtt történt, hogy Erdélyi Károly aradi magánhivatalnok a Marosparton sétált Rex nevű fiatal farkaskutyájával. A fiatal ember azzal szórakozott, hogy a zajló Maros vizébe különféle tárgyakat dobott, a pompásan dresszírozott eb valamennyit kihalászta a vízből és gazdája lábai elé helyezte. Egyszer csak remülten látja, hogy a vízben úszó kutya egy hatalmas jég-tábla alá került. Erdélyi egy pillanatig sem habozott, ledobta télikabátját és beleugrott a Marosba, hogy a veszedelemben került kutyáját kiszabadítsa. Most aztán ketten küzdöttek a zajló Maros jéghegy hullámai között: az okos, hűséges állat és hátor, önteláldozó gazdája. Életveszélyes helyzetükből a Maros evezős-egylet gyorsan elősiető tagjai mentették ki őket.

Ezt a meghatóan érdekes történetet csak azok értékelhetik kellőképpen, akik maguk is kutvabarátok. Erdélyi Károly gondolkodás nélkül kockára tette az életét azért, hogy kutyáját megmenthesse és ezzel a hősiességével dokumentálta, hogy ember és állat között is lehetnek olyan erős érzelmi kapcsolatok, amelyek kedvéért az életünket is kockára tesszük. És hozzátehetjük: az ilyen természetű érzelmi kapcsolatok a legrészletesebb, legnemesebb forráshól erednek: az igaz, őszinte és százszázalékosan önzetlen barátság érzéséből. A farkaskutya, amely kőlyökkora óta körülöttünk van, az értelemnek és a hűségnek annyi szép és őszintén megnyilvánuló tannielét adja, hogy az ónokosság-nélkül, igaz barátsággra hibba vagyó ember szeretetét feltétlenül megnyeri. A mindennapos érintkezés a két élőlény közé finom szálakat sző és valóságos baráti érzelmeket ébreszt. A kutya minden családtagnál jobban ismeri már gazdája hangját, mozdulatait, szokásait és mindenkinél hűvebben, hálásabban alkalmazkodik hozzája. Az embert csodálatba ejti négylábú barátjának értelmi foka és örömmel konstataálja, hogy kutyájának lelki intelligenciája finomabb sok emberénél.

Alapos és nagyon érdekes pszichológiai tanulmányt lehetne írni erről a kérdéstről, itt azonban az Erdélyi-eset kapcsán csak arra szorítkozunk, hogy a kutya és ember lelki kapcsolatainak motívumaira nagy vonalakban rámutassunk. Ha aztán átérezzük ezt a viszonyt, úgy megérthetjük Erdélyi Károly reflex-szerű mozdulatait is, amellyel a Maros jéges vizében fuldoló kutyája után ugrott.

Sztrájkba lép

a jugoszláv ellenzék.

Radicsot kizárták a parlamentből.

(Az Aradi Közlöny belgrádi tudósítójának távirata.) A skupstina a kormányválság óta tegnap tartotta első ülését. A kormány napirend előtt beterjesztette a terméketlen területek lakosainak felségélyezéséről szóló 150 millió dináros költségvetést, mire Radics közbekiáltott: Szégyen és gyájját, Fosztogatók. Nem esendörök, hanem rablók vagytok. Az elnök rendreutasította Radicsot. Ezután Kosanovic képviselő a belgrádi börtön felülvizsgálásáról beszélt, amire Korosec igazságügyminiszter válaszolt. A miniszter beszéde közben Radics felpattant helyéről és magából kikelve kabáláni kezdett. Láthatólag dührohagmot kapott. Radics magatartása nagy izgalmat kelte az képviselők között s Radics-párti és radikális képviselők az elnök emelvény felé tödültek, ahol börtönelölakodás keletkezett. A kormány a káros jelenet hatása alatt kimenekült az üléssteremből. Perics elnök végre leüllegesztette az ülést. Szünet után folytatták az ülést, amelynek végén Perics elnök bejelentette, hogy Radicsot, aki beszédében megsértette a királyt, három napra kizárja a parlamentből. A bejelentés nyomán újabb tumultus és lármák keletkeztek. A demokrata és parasztpárti koalíció holnap délelőtt ülésezik. Radics kizárása ügyében és előreláthatólag azt határozza, hogy rasszizmusba vonul.

Iorga és Maniu nem ünneplik Besszarabia egyesülését.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-tudósítójának távirata.) Az Adeverul szerint a nemzeti-parasztpárt és Iorga elhatározták, hogy nem vesznek részt a Bessa-

rabia egyesülésének évfordulóján tartandó ünnepélyen. A hír megerősítésre szorul, bár a lap szerint az elhatározás végleges.

BÁNKY VILMA

BÁNKY VILMA

BÁNKY VILMA

fellépte vasárnap a SIVATAG ARVAJA e. filmben az URÁNIÁBAN

Visszahelyezték állásába az aradi tudóskórház gondnokát.

A minisztérium feltűnést keltő rendeletet küldött Aradváros vezetőségének. — Új vizsgálat dönt Joanas Vasil végleges sorsa fölött.

(Arad, március 1.) Joanas Vasil, volt aradi városi tudószanatóriumi gondnok ügye egyre inkább bonyolultabb stádiumba jut. A mióta az állandó választmány meghozta az elbocsátásra vonatkozó határozatát, átiratok mennek a miniszteriumba, leiratok jönnek a miniszteriumtól, vezérfelügyelő, vizsgálatokat folytatnak le és a Joanas-ügy még mindig nem fejeződött be. A volt gondnok ügyében legutóbb Georgescu János prefektus is nyilatkozott, aki elmondotta, hogy rövidesen két vezérfelügyelő érkezik Aradra az ügy kivizsgálására, egy belügyi és egy egészségügyi vezérfelügyelő, akiknek jelentése alapján történik meg aztán a miniszteri döntés. A prefektus ugyanakkor kijelentette, hogy addig pedig — véleménye szerint — Joanas Vasil vissza fogják helyezni állásába. A rövidesen bekövetkezett események tényleg a prefektust igazolták: ma délelőtt a belügyminiszteriumtól erre-

vonatkozólag rendelet érkezett az aradi város-házára.

A belügyminiszteri rendelet reilektál arra a városi átiratra, amelyben a város vezetősége a miniszteriumot arra kéri meg, vonja vissza Joanas visszahelyezését elrendelő távirati rendelkezését. A ma érkezett rendelet határozottan kimondja, hogy nem tesz eleget a város kérésének, hanem teljes egészében fenntartja a régebbi távirati rendelkezést, amelynek értelmében Joanas Vasilnek állásában kell maradnia mindaddig, amíg a miniszterium nem dönt véglegesen további sorsa felett. Peter Julian belügyi vezérfelügyelő egy egészségügyi vezérfelügyelővel karöltve fogja befejezni a vizsgálatot és annak végeztével megteszi a miniszteriumnak a jelentését, amelynek nyomán az illetékes miniszterium dönteni fog. A gondnokot visszahelyező miniszteri rendelet nagy feltűnést keltett az aradi városi házában.

Magyarország visszautasítja Titulescu ajánlatát.

A magyar vezetőpolitikusok nyilatkozata szerint az optánspórt csak az igazságosság alapján lehet elintézni.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Nagy feltűnést keltett magyar politikai körökben az az ajánlat, amelyet az optánsperben Titulescu román külügyminiszter a magyar kormánynak tett. Bethlen István gróf magyar miniszterelnök ma nyilatkozott Titulescu ajánlatáról és kijelentette, hogy a román választ még a tárgyalások alapjául sem fogadhatja el. Több vezető magyar politikus is nyilatkozott a román ajánlatról. Gráz Gusztáv leszögezte ama véleményét, hogy a

válasz kifigurázása amaz elveknél, amelyeket a Népszövetség választott intézményei állanak. Lukács György kijelentette, hogy Magyarország nem mondhat le jogi álláspontjáról és nem fogadhatja el az ajánlatot. Az a borra-való, amelyet Románia felajánlott, az elvesztett birtokok értékének évi kamatait sem közelíti meg. Magyarország nem borra-valót, hanem igazságot követel és ezért kénytelen visszautasítani az ajánlatot.

II. Vilmos excsászár sógora — bigamista.

Zubkov Sándor első felesége Oroszországban él. — Nem vált el tőle az orosz emigráns, s úgy vette feleségül Viktória német hercegnőt.

(Az Aradi Közlöny berlini tudósítójának távirata.) Zubkov Sándor huga ma kijelentette, hogy bátyjának, Vilmos excsászár nővérel, Viktória hercegnővel kötött házassága bigámia, miután Zubkov Oroszországban már régebben házasságot kötött és első feleségétől

még nem vált el. Zubkov Sándor valamikor kereskedelmi ügynök volt Oroszországban, ahol atyja cipésmesterséget űzött. Zubkov huga egyébként egy pozsonyi tisztviselő felesége, akinek nyilatkozatát nagy meglepetéssel fogadták németországi körökben.

Irodalom és művészet

Heti műsor. Ma az egyházi ünnep miatt nincs előadás. Szombat délután négy órakor zónaelőadás: A peleskei nótárius. Este 8 és fél órakor: Casanova, operett. (Új betanulásban és fényes kiállításban.) Vasárnap délután 3 órakor: Koldusgróf, operett. (Mérsékelt helyárak.) Délután 6 órakor: Az alvó férfi, vígjáték. (Mérsékelt helyárak.) Este 9 órakor: Casanova, operett.

* Az aradi színházi iroda hírel. Peleskei nótárius. Ezt az örökszép deris bohózatot játsza szombaton délután olcsó helyárak mellett a színház. — Casanova. Régmúlt idők édes emlékét eleveníti fel szombaton este a színház operett együttese. Barna Izsó diadalmas operettjét, a Casanovát adják reprizként, új betanulásban és fényes kiállításban. A főszerepet, néhai Nyárai Antal feledhetetlen alakítását Galetta Ferenc játsza, Pompadur asszonyon briliáns szerepében Lengyel Irén fog ragyogni, rajta kívül járuló szerepeket kaptak

még Betegh Béby, Szentgyörgyi Mária, Gyöző, Deésy, Jung, Olasz, Kum és Kóváry. — A berlini Kammer-oper vendégzenekari Aradon. Hatalmas érdeklődés előzi meg a berlini kamara-opera vendégjátékait és ez az érdeklődés bizonyította annak, hogy Arad zeneértő közönsége mindig tudta méltányolni a komoly művészetet. A társulat huszonkilenc tagból áll, saját zenekarral és színpadi személyzettel érkezik. A társulat szólistái: Maria Rubinstein és Liza Eschen (szoprán), Eva Knopf (alt), Karl Fischer és Fritz Coellnitz (tenor), Franz Egenieff. (basbariton), karmester Waldemar von Vultee, mind ismert európai hírességek.

* Börtönök képkiallítása a Minorita Kulturház omeletén.

— Bányászok tragédiája. Essenből jelentik; Ewald bányatelepen két felvonógép összeütöközött, 48 munkás kizuhant a felvonóból. Mire segítség érkezett, 18-an szörnyethaltak, a többi súlyosan megsebesült.

Mikor mond le a liberális kormány a politikai jósok szerint?

A bucuresti-i politikai pletyka-szigetek törzsközönsége még egy évet jósol a kormánynak. — Párisban osztotta el a esatát Maniu. — A kölcsön kérdése ma már másodrangú kérdéssé vált.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának telefonjelentése. A Capsa előtt, a koratavaszi napsugár bágyadt fényében ott találjuk a bucuresti-i politikai pletyka-sziget teljes törzsközönségét. A nagy román lapok politikai rovatvezetői halkán suttognak a politikussokkal, a nemzeti-parasztpárt éppen úgy képviselve van itt, mint az averescanusok, egy volt minisztert egész kis udvar áll körüli, de ha egy aktuális politikai nagyság tűnik fel a látóhatáron, akkor az új üstökös körül jelennek meg az érdeklődők tömegei. Amikor a politikai pletyka-sziget törzsközönsége megelégedte az apró, lokális jelentőségű kérdések megtárgyalásával és amikor alaposan kibeszélték magukat Goga szindarabjáról, Faliceanuról, aki ötven milliót kártávozott el az állam pénzéből, az igazságügyminiszter és a Dimineata igazgatója közötti háborúról, akkor kerül a sor az ugynevezett nagy politikára. Mikor megy el a kormány?

Az egyik liberális nagyság, aki csak alig pár perce érkezett a szomszédos liberális pártklubból és bizonyára csak azért szaladt le, hogy feljegyezze magának a mai politikai valuta-kurzusokat, a következőképpen festi le a kormány mai helyzetét:

— Bratianu Ionel halála után bizonyosnak látszott, hogy Maniu lesz a miniszterelnök.

Őnök még emlékeznek arra, hogy a régenstancs Bratianu Vintilat csak ideiglenes jelleggel bizta meg a kormányelnökség tisztségével. Ha Maniu teljesen csendben vár, ha elutazik akkor Bucurestiből és nem tárgyal, nem indít harcot és nem akarja a hatalmat erőszakokkal a kezébe kaparintani, akkor ma már Maniu a miniszterelnök és a nemzeti-parasztpárt van a kormányon. Senki sem vonta akkor kétségbe Maniu legális jogát a miniszterelnöki állásra és

maga a liberális-párt is, mint természetes és megváltozhatatlan tény fogadta, hogy Maniu következik.

Azonban mi történt? A nemzeti-parasztpárt kiküldte embereit Párisba és Londonba, akik a többiek között felkeresték Briand-t és megpróbálták a liberális kormányt és a mai rezsimet befeketíteni. Elfelejtkeztek azonban arról, hogy a liberális-pártot például speciel Briandhoz, már évek óta szoros baráti kötelek fűzik. A nemzeti-paraszt-párt párisi kiküldöttje, talán még a szállodájáig sem érkezett vissza Briand meglátogatásáról, amikor „extra-urgent” távirat futott Bucurestibe, melyben szösz szerint le voltak írva mind-

azok a rágalmak, melyeket a nemzeti-paraszt-párt kiküldöttje Briandnak a liberális kormányról elmondott. Értendő, ha a bucuresti-i komoly vezető körökben súlyos visszatetszést keltett a nemzeti-paraszt-párt viselkedése, a párt komolysága-

nak és kormányképességének rovására írták azt, hogy egy tisztára belső jellegű harcot külföldön is próbált lefolytatni.

Ehez járult aztán a kölcsön ügye. Ma már tudjuk azt, hogy a nemzeti-parasztpárt annak idején nem azért küldte ki embereit a külföldre, hogy megakadályozza a liberális kormány által kötbendő kölcsönt, hanem a nemzeti-parasztpárt emberei külföldön minden részletében megtárgyaltak egy kölcsönt, megkötötték egy előzetes megállapodást és most csak arra várnak, hogy a kormány fejezze be kölcsöntárgyalásait s a kölcsön ratifikálása a parlament elé kerüljön. A nemzeti-parasztpárt erre vár, mert abban a pillanatban, mikor a kormány közli a parlamenttel a kölcsön feltételeit,

fel fog állni Madgearu és felolvassa azt az ajánlatot, melyet a külföldi pénzcsoportok a nemzeti-parasztpártnak tettek, arra az esetre, ha velük köthetik meg a kölcsönt

és ez az ajánlat sok száz millióval kedvezőbb, mint a liberálisok által megkötött kölcsön-feltétel. Maniunak ez a fő adout-ja. Ugy gondolja, hogy ezt a csapást nem viselheti el a kormány és átadja a helyét a nemzeti-parasztpártnak. A liberálisok azonban ma már pontosan ismerik azt az ajánlatot, melyet a nemzeti-parasztpártiak eltek és ezért húzódtott mostanig a kölcsöntárgyalás. A liberálisok ki akarták azt a pompás fegyvert csavarni Maniu kezéből és tovább folytatták a tárgyalásaikat, míg annyira kedvező ajánlatot kaptak, mint a nemzeti-parasztpárt emberei.

Ilyen körülmények között a kölcsön kérdése — melyről még néhány héttel ezelőtt azt hittük, hogy ezen fog a liberális kormány elbukni — másodrangú kérdéssé degradálódott. És végül mint kormánybuktató fegyver szerepelt — a népszerűség kérdése. Még a liberális-pártban sem merte senki kétségbe vonni, hogy az ország többsége Maniu mögött áll.

Megoperálták Stern Gyula vezérigazgatót.

Ma délben végezték a műtétet a Lomási Erdőipar vezérigazgatóján. Kitünően sikerült az operáció.

(Arad, március 1.) Ma délben 12 órakor megoperálták a Terapia szanatóriumban Stern Gyulát, a Lomási Erdőipar r.-t. vezérigazgatóját, aki — mint azt megirtuk — egy szerencsétlenség következtében bal kulcsonttörést és súlyos zuzódásokat szenvedett. A súlyosan sérült vezérigazgató állapota az utóbbi napokban annyira javult, hogy orvosai ma elérkezettnek látták az időt a műtét végrehajtására.

A kulcsonttörési operáció aránylag könnyű műtét szokott lenni, azonban Stern Gyula esetében az operáció súlyos volt, mert a két csont erősen el volt távolodva egymástól és az egyik csontról egy nagy szilánk volt leválva, mely a kötőszövetbe fúródott. A műtét, amelyet helyi érzéstelenítés mellett az ismertnevű aradi sebészstanár, dr. Roth Marcell hajtott végre, minden tekintetben kitünően sikerült. A gyors és ügyeskezű professzor előbb a szilánkokat távolította el a kötőszövetből, azt visszaillesztette eredeti helyére, végül az eltávolított elvált csontokat igazította helyre és átdrótozta azokat. Stern Gyula hősiességgel állotta ki az operációt, sőt csaknem állandóan beszélgetett a jelenlévők-

Mezőgazdasági, kertészeti, méhészeti könyvek SÁNDOR FERENC NÉL.

Ez egy dívatos szöveg volt, amelyet mindenki készpénznek fogadott el, anélkül, hogy ennek, vagy ellenkezőjének a bizonyítását is megkísérelte volna valaki. De hát mi a népszerűség mértéke? Hogyan lehet a népszerűséget bizonyítani? És

itt követte el a nemzeti-parasztpárt az újabb hibát. Bizonyítani akarta

azt, amit minden bizonyítás nélkül ugyis készpénznek fogadott el mindenki. Népgyűléseket rendezett és a iasi-i népgyűlésen tényleg hatalmas — több mint tízezer főből álló — tömeges sikerült Maniunak összetaboroznia. Mit csináltak a liberálisok? Ugyancsak népgyűlést rendeztek és ezen a gyűlésen — a külföldi újságírók megállapítása szerint, —

legalább ötven százalékkal nagyobb tömeg jelent meg, mint a nemzeti-parasztpárt népgyűlésén.

A liberálisok a saját fegyverével verik vissza Maniu támadását. Ha Maniu Fogarason rendez gyűlést, akkor a liberálisok Brassóba csődítenek egy ugyanolyan nagy, vagy még nagyobb tömeget. Ha egy párt népszerűségét a népgyűlések sikerével lehet mérni, akkor a liberálisok ugyanolyan joggal hivatkozhatnak arra, hogy az ország mögöttük áll. Ezek a tények okozták azt, hogy Bratianu Vintila miniszterelnökké való kinevezése, mely a Bratianu Ionel halálát követő lázas órákban csak ideiglenes jelleggel történt,

ma már végérvényesnek tekinthető és semmi ok sincs arra, hogy a liberálisok ne maradhatnának kormányon évekig, vagy ha pedig pesszimistikusan ítéljük meg a helyzetet — még egy évig.

Ezt a hosszú fejtegetést hosszú csend követte, ott a Capsa előtti politikai pletyka-szigeten és minden szem az egyik nemzeti-parasztpárti vezető kereste, aki kissé elkeseredésre torzult szájjal, gunyosan mondta:

— Nagyon érdekes volt ez a fejtegetés és talán igaz is, azt is belátom, hogy a liberális-párt mögött hatalmas tömegek állnak, de ebben az esetben semmi oka sincs Vintila Bratianunak, hogy kitérjen a követelésünk elől, miért nem rendez egy új tiszta választást, ne pártklubokban és ne itt a kávéház előtti sarkon döntsünk a jövő kormányról, hanem döntsön az ország népe. F. A.

Adonikozások

legszebb dalát
hoznak, szombaton

az EJ UCHNYEM-et

hallhatja utóljára a

Cár táncosnője

e. film előadásán az

URANIABAN.

énekli

Horváth Mici urnő.

Holnap, szombaton premier az APOLLOBAN

A csábító (Tűz)

A filmgyártás valóságos csodája 7 felvonásban

H I R E K.

Nyolc éve kormányozza Horthy Miklós Magyarországot.

A magyar képviselőház ünnepi ülése. — Amnesztia a jubileum alkalmából.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Ünnepélyes keretek között nyitották meg a magyar képviselőház mai ülését, amelyen megemlékeztek arról, hogy Horthy Miklós kormányzó államfői voltának nyolcadik évfordulóját ünnepli. A képviselőház ünnepi ülésén gróf Bethlen, Vass József, Bud János, Pesthy, Hermann és Mayer miniszterek és 157 képviselő vett részt, míg a karzatok zsufolásig megteltek előkelő közönséggel. A képviselők közül csak a szocialisták nem jelentek meg az ülésen. Zsitvay Tibor elnök nyitotta meg ünnepi beszéddel az ülést és kijelentette, hogy a kormányzó szemlélvében az ország reményeége egységesen forrott össze. A viszálykodó magyart nemzet végre egyszer tapasztalhatta, hogy a pártpolitika fölé emelkedő egység olyan erő, amely a halálraszánt nemzetet új élet felé képes vezetni. A gyűlölködés sebeire a fegyvelem és engesztelődés szellemét hozta Horthy Miklós kormányzó, hatalmas munkaterveinek méreteit pedig csak emberöltői távolságból lehet májdan felbecsülni. A megnyitó beszéd után Pesthy igazságügyminiszter kijelentette, hogy a jubileum napjának méltó megünneplése a munkával való ünneplés és ezért épen ma terjeszt be a magánjogi törvényjavaslatot, amely 400 év hiányát pótolja. Beszéde során kijelentette, hogy a magánjogi kodex osztozott a magyar nemzet tragikus sorsában. Verböczy tripartituma nem jutott odáig, hogy írott jogszabállyá váljon, mert jött Mohács, majd a szabadságharc végül pedig Trianon. Ferenc József uralkodó már 1895-ben elrendelte a szerkesztőbizottság megalakítását, amely azután hat évig dolgozott Szász Béla államtitkár vezetésével a javaslaton. A törvénykönyv négy részből áll: a személy- és családi jog, a dologi jog, a kötelmi jog és az öröklési jog. Az igazságügyminiszter még be-terjesztette a felsőházi törvény egyes módosításairól szóló javaslatát is, amelyben kimondja, hogy a Munkásbiztosító elnöke és a GYOSZ két, a kormányzó által kinevezett tagja is a felsőházba kerül.

Horthy kormányzó ma délben kihallgatáson fogadta báró Wlassics Gyulát, a felsőház és Zsitvay Tibort, a képviselőház elnökét, akik szerencsekivárataikat tolmácsolták.

A jubileum alkalmával Horthy kormányzó széleskörű amnesztiát adott. Politikai kördökben nagy érdeklődéssel kísérik az amnesztia-rendeletet, amely főleg politikai bűnösöknek ad kegyelmet. A rendelet szerint kommunisták és emigránsok nem részesülnek az amnesztiában. Érdekes, hogy amnesztia alá esik a kormányzósértésért elítélt Beniczky Ödön, ezenkívül a Népszava csaknem minden nemzetgyalázási és tiltott közlési pere is. A munkatársak közül Vanczák kegyelmet kap, míg Fényes László nem, mert emigrált. Érdeklődéssel várják, hogy Windischgrätz herceg és Nádosy kapnak-e kegyelmet, miután egyesek szerint politikai céllal követték el a nézhamisítást, tehát kegyelemben részesülhetnek a többi politikai elítéltekkel együtt. Az amnesztia-rendelet a katonai bűnösök számára is kegyelmet ad.

— A külügyi sajtóosztály új főnöke. Bucarestből jelentik: Filotti Eugent kinevezték a külügyminisztérium sajtópropaganda osztályának vezetőjévé.

— Hajza egy bucuresti-i újságíró ellen. Iasiból jelentik: Sajtókörökben nagy meglepetést keltett, hogy a Iasi-i IV. hadtest bírósága eljárást indított N. D. Cotea bucuresti-i közismert újságíró ellen, akit azzal vádolnak, hogy még 1918-ban Románia közbiztonsága ellen tört és állítólag kémkedett is hazája ellen. Az ügyben annak idején már lefolytatták a vizsgálatot, amely negatív eredménnyel végződött. Épen ezért nagy meglepetést keltett, hogy a katonai bíróság újból elővette az ügy iratait és abban új vizsgálatot folytat le.

— Orvosi hír. Dr. Gárdos Oscar szülész-nőorvos külföldi utjáról visszatért, rendeleteit Piata Catedral No. 5. alatt (Tökölés) újra megkezdte.

Az Aufricht-telepi gyilkosság gyanúsítottja koldulási engedélyt kér.

Aradi cigánycsalád különös kálváriája. — A hathetes válságlati fogság tönkretette a jómódu családot.

(Arad, március 1.) Ugy nyílt ki az aradi rendőrség ügyeletes szobájának airtaja, mintha egy macska akarna besurranni rajta. A nyílás lassan-lassan szélesebbre tágul és megjelenik Botz Mária cigányasszony. Régi ismerős. Valahányszor egy-egy nagyobb szabású betörés történik Aradon, mindig a rendőrségre kerül. Hogy mért bizalmatlan a rendőrség Botz Máriával és férjével Botz Mihállyal szemben, erre nehéz határozott választ adni. Talán azért, mert ennek a tizenkétgyermekes cigány házaspárnak háza, földje és jószágai vannak Ségában, amelyeknek eredete nincsen teljesen tisztázva. A cigányasszony és férje csak nemrég szabadultak ki az aradi ügyesség fogházából, ahol hat hétig ültek, mert azzal gyanúsították őket, hogy meggyilkolták az Aufricht-fatelepi éjeli őrt. Nem lehetett rájuk bizonyítani. Kiszabadultak. Épen ez az ügy hozta megint Botz Máriát a rendőrségre.

— Naccságos kapitány ur — szól cigányosan — engedjít kirek aláson, hogy koldulhassak és kártyát vehessek a városban.

— Hiszen magának vagyona van, gazdag, miért akar koldulni?

— Gázdag a rosszabb. Tenkre tett az a gyilkosság. Nincs sem kenyir, sem pizza háznál. Éhezünk, kapitány ur, meghalunk éhen.

Sírni kezd hangos-keservesen. Megmutatja felgyűrt kötenyét, amely telve van kenyérdarabokkal.

— Két napja, egy fálát nem volt a számban. Bizonyisten. Így vakitsón meg a devla, ha nem igaz.

Szipogva, sírósan beszél, mint egy elnaspárgolt gyerek. Alig tudja a sirástól elmondani, hogy reggeltől házról-házra jár és kenyeret kodul, mert éheznek a rajkók. Azután térdre rogy, rettenetes átkot szór a saját fejére, ha elkövette azt a gyilkosságot. Egyben rettenetesen megátkozta azt is, aki elkövette.

— Hová lett a háza, meg a földje? — kérjdi a rendőrtiszt.

— Ázs megvan instálom, csak kenyér, meg pizza nincs. Vájogot meg fődét nem ehetünk. Aztán meg kirabolnak, elpusztultak a jószágaim, éhendeglettek a lovaim. És ennek csak a város az oka, mert el-

— Kiténtetett magyar miniszterek. Budapestről jelentik: A kormányzó dr. Pesthy Pál igazságügyminiszter és Mayer János földművelésügyi miniszternek a miniszterelnök előterjesztésére, az első osztályú magyar érdemkeresztet adományozta. Ugyancsak elsőosztályú érdemkeresztet kapott gróf Raday Gedeon nyugalmazott belügyminiszter is.

— A gépiüzemek igazgatója nem utazik Bucurestibe. Mint megirtuk, Kauffmann Kamil gépiüzemigazgató Bucurestibe készült. Ebben az ügyben azonban az utolsó percben változás állott be, amennyiben a város vezetősége visszavonta Kauffmann Kamil megbízását és így elmaradt a gépiüzemigazgató bucuresti-i útja.

— Halálozás. Barthos Ferenc okl. községi jegyző, 50 éves korában, február 27-én, rövid szenvedés után meghalt. A megboldogultat február 28-án délelőtt mutatták be az engesztelő szent mise áldozatot és ugyanaznap délután helyezték örök nyugalomra a dezsőházi temetőben. A megboldogultban Barthos Jenő aradi államépítészeti hivatalfőnök és Barthos Gusztáv silindiai plébános testvérüket gyászolják.

— Arad plébánosa a városi tanácsban. Monay Ferenc dr. aradi minorita plébános el-távozásával az aradi városi tanácsba hivatalbeli tanácsstagként Lakatos Ottó dr. került a helyére. A város vezetősége megtette az előterjesztést a minisztériumnak Lakatos Ottó dr. kinevezésére. Most egy minisztériumi átirat érkezett a prefekturára, amely Georgescu János prefektust javaslatára hívja fel. A prefektus kedvező véleményezéssel terjesztette vissza az ügyet a belügyminiszternek és így már a közeli napokban megtörténik dr. Lakatos Ottó tanácsstaggá való kinevezése.

— Legújabb regények Kerpel könyvtárában.

fogták egész családomat a gyilkosság miatt. Ör-zetienül maradt a portám. Nem vót, aki ennél aggyon a lunak, a málácnak, a tyukoknk. Amikor házsáengedtek, ott feküdtek megdegelve szanaszét az udvaron. Volt két gyenyerű kocám, megfijad-zott mind a ketű, azs egyiknek hét, a másiknak öt malaca feküdt holtan az anyjuk hőtteste mellett. A lakásomat kirabolták, elvitték pizemet, a párnákat, dunyhákat, egy darabot sem hagyták otthon. Én, aknek három háza vót, most éhezsek családóm-mal és a felden, meg deskám alszunk. A város vót azs oká — kiáltja emeltebb hangon — mert ért-atlanul börtönbe csuktak. Most azst akarom, hogy a város adja vissza. Kártyát akarok venni, meg koldulni!

— Irjon egy kérénynt a prefekturához.

— Én irjak kérénynt?! Akkor ugye nem ket-lett kérénynt, amikor elfogtak és kérénynt nélkül senvedtünk hat hétig. Kapitány ur, adja meg azs engedélyt, megmondom a jóvőjít.

Megragadja a rendőrtiszt kezét és jósolni kezd.

— Kapitány ur felé közeledik a serence. Há-márosan megnősül és három gyereke lesz. Csak arra vigyázzson, el ne kerlje a serencséjít; ne bán-csa a cigányokat, mert ázsok jó emberek.

— A törvény tiltja a koldulást és a kártya-vetést — mondja a rendőrtiszt.

— Terviny, terviny. A tervény tivedett, ami-kor engem elfogtak. Adja ki kapitány ur, ugy tived-ésből az engedjít.

Botz Mária nem tanult logikát, így nem lehet-ett vele megértetni, hogy a rendőrtiszt nem adhat koldulási engedélyt Rosszindulatnak látta a rend-őrtisztet, rossznak a törvényt, amellyel állandóan ellentétbe kerül. Az ő egyszerű, primitiv agyával csak annyit látott az egész esetből, hogy a tör-vény az oka, hogy őt kifosztották és a törvény az, amely nem engedi élni. Az aító felé közeledik. Hir-telen kitarja és mielőtt kifordul, visszakiált:

— Há nem engedi a terviny, majd terviny nél-kül fogok koldulni!

Bizonyos, hogy Mari néni elhatározása miatt, hamarosan megint összeütkezésbe kerül azzal a törvényel, amelybe akarattal, akaratlan már any-nyiszor megbottlott.

(p. g.)

— A körorvosok napidija. Ma egészség-ügyminiszteri körendelet érkezett az arad-megyei főorvosi hivatalhoz. A körende-letben a miniszterium megszűnteti a megyei körorvosok részére adott eddigi 300 lej-es kiszállási átalányt és napidiját rendel el részükre. A napidij 350 lej lesz.

— Lopás történt az aradi főpostán. Varga István aradi lakos feljelentést tett a rendőrsé-hogy a főpostán az utóbbi időben több ízben feladni, ellopták tárcáját, amelyben több ezer lej készpénz és fontos iratok voltak. Érdekes, hogy a főpostán az utóbbi időben több ízben ismétlődtek meg hasonló lopások. A rendőrség nyomoz.

— Leszállították az anyakönyvi kivonatok díját. A belügyminiszterium a napokban ren-deletet adott ki, hogy az anyakönyvi kivonatok díja az eddigi 15 lej helyett 5 lej lesz. A rende-let ma megérkezett Aradra, ahol az anya-könyvi hivatal megtette az intézkedéseket az anyakönyvi kivonatok díjának leszállítására.

— Az aradi utlevélhivatal felhívása. Az aradi államrendőrség utlevélosztálya felhív-ja a következőket, hogy okmányaik kiegészíté-se végett jelentkezzenek a rendőrségen: Hegedűs Ferenc, Sándor Artur, Naphegyi Mi-hály, Gerogiádes Lászlóné, Barkonyi Mihály és Klein Miksa.

— Halál a vonaton. Tragikus körülmények között halt meg Faur Pálné brádi lakos az aradi állomáson. A szerencsétlen asszony betegségének gyógyítása végett utazott be Aradra. Közvetlenül az aradi állomás előtt, még a vasuti kocsiiban hirtelen rosszul lett és mire a vonat megállott, már halott volt. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy Faur Pálné halálának oka szívszélhűdés volt. A felsőtemető halottias házába szállították és tragikus haláláról a rendőrség táviratilag értesítette Brádon lakó családját.

— **Járás konferencia Barzaván.** Georgescu János megyei prefektus a jövő héten folytatja a megkezdett járási konferenciákat, amelyek során orvosolja a községek lakosságának sérelmeit. A jövő hét csütörtökjén és péntekjén Barzava községben tartja a prefektus a járási konferenciát, amelyen a pénzügyigazgató, agrártanácsos, megyei főmérnök és a megye több vezető tisztviselője is részt vesz.

— **Elfogták Pesten egy váradit betörőt.** Budapestről jelentik: A zuglói Bosnyák-uccában a vilámsoron egy szobaleány észrevette, hogy a zsebében kotorászik egy zsebtolvaj. Lármát csapott és elfogták a tolvajt, a főkapitányságra vitték. A kihallgatás folyamán kiderült, hogy a tolvaj bizonyos a főbbzörösen büntetett előéletű Campe Istvánnal, aki néhány hónappal ezelőtt több társával az oradeai jogakadémiára tört be, ott szétrobantotta a kasszákat, amelyet kifosztott. Ezután Budapestre szökött, ahol elfogták ugyan zsebtolvajlásért, de akkor sikerült kiszabadulnia. A rendőrség letartóztatásba helyezte.

— **Katholikus népmisszió Gájban.** Ma délután fejezték be Arad-Gájban az öt nappal ezelőtt megkezdett egyházi ünnepeket, melyek célja a hitélet fejlesztése és az erkölcsök nemesítése volt. A szentbeszédet naponta többször P. Réthy Apollinár szatmári franciskánus páter tartotta az állandóan zsufolt templomban. Ma délután megszentelték a tölgyfából készült missziós keresztet s utána körmenetet rendeztek, melyen ezer ember vett részt Gájból és a tanyákról. A hívek könnyes szemmel mondták köszönetet a páternek a lelki megújulás munkájáért.

— **Tizenegy magyar artistanót akartak Clujra szállítani.** Budapestről jelentik: Tegnap este a főkapitányságon Sándor József, a magyarországi Artistaegyesület elnöke feljelentést tett Morgenstern Géza artistaügynök ellen, aki szabályellenesen szerződött Clujra 11 artistanót. A szabály szerint ugyanis a Balkán államokba csak az ottani magyar konzulátus erkölcsi igazolásával lehet artistanókat bevenni és Morgenstern nem mutatta fel az igazolást. A feljelentésre a detektívek a vonaton tartóztatták le az ügynököt és az artistanókat, akik ellen kihágás címén megindult az eljárás.

— **Themes új tánckolont kezd március 7-én a városligeti tánctermben.**

— **Rendőri hírek.** Stefan Illés feljelentést tett az aradi rendőrségen Eisele Mihály sofőr ellen, aki őt állítólag az uccán megtámadta és súlyosan bántalmazta. A rendőrség bevezette a nyomozást özv. Weisz Kálmáné Piata Plevnei (Hal-tér) 4. számú ház lakója feljelentést tett Fekete Róza cselédje ellen, aki nagyobb összeget elikkasztott tőle és megszökött. — A Strada Consistorului (Battány-ucca) 12. sz. ház padlására betörték és nagyértékű fehérműveket loptak el. — Földes Lajos Mossóczy-telepi lakos házából több apróírást loptak el. A tolvajok kézrekerítésére a rendőrség bevezette a nyomozást.

— **RÁDIÓ-MŰSOR.** Péntek, március 2. Wien—Grác. 16.15. Hangverseny. — Berlin. 22.30. Hangverseny. — Boroszló. 16.30. Szórakoztató zene. — Frankfurt a. M. 21. Hangverseny. — Lelpzig. 20.15. Hangverseny. — fonikus hangverseny. — Prága. 19. Operaelőadás. — Róma. 20.45. Zenekari hangverseny. — Stuttgart. 20. Szimfonikus hangverseny. — Zágráb. 20. Operaelőadás. — Budapest. 9.30. 12. és 15. Hírek, közgazdaság. 19. Kabaré. 21. Cigányzene.

Bátorság

és áldozatkészség kell minden vállalkozáshoz, hogy sikert érjünk el. Azt a kereskedőt, aki csőndben, szerényen, anélkül, hogy életét adna magáról várt üzletében a vevőt, keserű csalódás érte, mert üzlete napról-napra hanyatlott. Nem szabad sajnálnia a vevőre azért beiktetett pénzt, mert az busásan megfizet a szülmölcsét. Fel kell éhresztetni a közönséget közönyből. Ezt a legeredményesebben 42 év óta, ennél is előbb elvezetett hirdetés után érheti el.

Meghiusul az országos zsidó kisebbségi párt

Mert ez esetben Bercovici bucaresti-i bankár, mint kisebbségi polgár, nem tarthatja meg részvénytöbbségét a Nemzeti Bankban. — Harc a regáti zsidók között a zsidó kisebbség elnevezés körül. — Fildermann a romániai zsidók politikai vezére akar lenni.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának telefonjelentése.) A regáti zsidók életében döntő jelentőségű volt az a jelenet, mely még az őszi szenátusi ülészak alkalmával Horia Carp zsidó szenátor felszólalásával kapcsolatban folyt le. A zsidó szenátor első szenátusi beszédét tartotta, amikor váratlanul felállt a liberális padosorokból Gradisteanu szenátor és a következő kérdést intézte Horia Carphoz:

— Mielőtt tovább beszélne, kérem tisztázzon egy kérdést, románoknak vallják Önök magukat, vagy pedig etnikai kisebbségnek?

Horia Carpot váratlanul érte ez a kérdés, néhány pillanatnyi zavar után magához tért és így felelt:

— Mi romániai zsidók, igenis etnikai kisebbségnek tartjuk magunkat...

Ez a nyilatkozat, amely a szenátus nyílt ülésén hangzott el, óriási vihart váltott ki a regáti zsidók között, hiszen épen Horia Carp volt az, aki típusa volt a teljesen románra asszimilálódott zsidónak. Már évekkel ezelőtt elhagyta a zsidó Karpfenstein nevet és az ősrégi Horia Carp nevet vette fel, hogy ily módon is dokumentálja, hogy teljesen románnak érzi magát. A regáti zsidók nagy többsége majdnem teljesen asszimilálódott, szinte egygőy forrott a regáti románokkal s így nagyon is érthető, hogy Horia Carp szenátusi nyilatkozata élénk vitára adott okot. Az U. E. R. a regáti zsidók politikai szerve még ma sem döntött a nagypontosságú kérdésben és ez is érthető, hiszen az UER vezető tagjai, mind óriási vagyonokkal rendelkeznek, akik nem szívesen akarják magukat többségi polgárokból kisebbségekbe degradálni. Az UER kebelében most érik ez a kérdés és egyelőre senki sem tudja, hogy milyen eredménnyel fog végződni ez a belső processzus.

Különösen nagy jelentőséget ad e kérdésnek, az Erdélyben alakulóban levő országos zsidó kisebbségi párt néve. Az erdélyi zsidók ismeretes határozata szerint, az UER csak akkor válhat tagjává a készülő zsidó kisebbségi pártnak, ha nevét regáti kisebbségi zsidók szervezetére változtatja át és ezzel természetesen együtt járna az, hogy hivatalosan is ki-

mondják, hogy zsidó kisebbségnek vallják magukat.

Fildermann az UER elnöke, Horia Carp-pal együtt nagyon élénk agitációt fejt ki, hogy az UER e névváltoztatást keresztül vihessék, hiszen, a készülő országos zsidó kisebbségi pártban, csak ily módon sikerülne vezető szerepüket továbbra is megtartani, sőt egy lépéssel tovább is mehetnének, mert ha az országos zsidó kisebbségi párt megalakul, annak kétség-telenül Bucarestben lesz a székhelye és így ami éveken keresztül nem sikerült Fildermannnak, most szinte könnyűszerrel az ölébe hull — nemcsak a regáti, hanem az egész ország zsidóságának politikai vezérévé válhat.

De mint említettük, az UER kebelében éles ellentállásra talált Horia Carp és Fildermann, épen a gazdag és nagy vagyonokkal rendelkező zsidók részéről. Legelső sorban is a híres bucaresti-i bankár, Bercovici küzd minden erejével a terv ellen. Bercovici bankárnál szinte katasztrófális jelentősége lenne annak, ha kénytelen lenne magát zsidó kisebbségi polgárnak deklarálni. Ugyanis közismert tény, hogy a Nemzeti Bank részvénytöbbsége ma Bercovici kezében van. Már most elképzelhető-e az, hogy egy kisebbségi polgár a román állami bankjegykibocsátó intézet fő-részvényese legyen?

Élénk harcok és hosszas, szenvedélyes tárgyalások kísérik e kérdés megvitatását és a kormány előtt sem teljesen közömbös e harc végső eredménye. Hiszen a legutóbbi választások megmutatták, hogy az erdélyi és bukovinai nemzeti kisebbségi alapon megszervezett zsidóság a nemzeti-parasztpárt iránt mutatott nagy szimpátiát, viszont a regáti zsidók Fildermann vezetésével a liberális-párttal kötötték választási paktumot. Tehát a liberális-pártnak a maga szempontjából talán érdemes volna lemondani a regáti zsidók százezres támogatásáról, mint többségi állampolgárokról és beleegyezni abba, hogy kisebbségeknek deklarálják magukat, mert ily módon legalább biztosítva volna, hogy a liberális érzelmű Fildermann veszi a kezébe az ország összes zsidóságának politikai vezetését, ami kétségtelenül nagy veszteség volna a nemzeti-parasztpárt részére.

Ragyogó briliáns a filmművészet horizontján a

„Heidelbergben vesztettem el a szívemet“

káprázatos kiállítású filmdonság. Eredeti zenével. Énekbetétekkel. Nagy precíz zenekarral. Március 5-ől, hétfőtől

AZ ERZSÉBET MOZGÓBAN.

— **Budapest ajándéka amerikai városoknak.** Budapestről jelentik: A magyar főváros tanácsa elhatározta, hogy a newyorki Kossuth-ünnepek alkalmából Newyork városának Holló Barnabás „Kiruclovas“ szobrát, Clevelandnak Kistaludy—Stróbl Zsigmond „Magyar vitéz“ szobrát, Pittsburgnak pedig Csányk Dénesnek a budai várat és a parlamentet ábrázoló képét ajándékozza.

— **A háború olasz hadvezérének halála.** Rómából jelentik: Szerdán este 9 órakor meghalt Diaz tábornagy 67 éves korában. Diaz tábornagy Cadorna bukása után került az olasz hadsereg élére és 1918. november 1-én ő kötötte meg az osztrák-magyar hadsereggel a háromnapos fegyverszünetet. A magyarok azt hitték, hogy a fegyverszünet 4-én jár le, Diaz azonban november 3-ikát gondolta és azon a napon megindította a támadást, amelynek váratlan volta felborította az osztrák-magyar csapatok tervét. Az olaszok ezen a napon egész hadtesteket kerítettek be. A győzelemért egész Olaszország ünnepelte Diazot, aki a háború után teljes visszavonultságban élt. Valamennyi lap Diaz tábornagy halála alkalmával gyászkeretben jelent meg, fényképét közlik és cikkeikben kiemelik, milyen ragyogó karriert csinált. A király ma délelőtt megláto-

gatta a halottasházat és letérdelt a tábornagy koporsója előtt, később pedig a kormánytagok, tábornokok és más kiválóságok tisztelegtek az elhunytnál.

Gyanus cigányokat fogott az aradi rendőrség.

A rendőrtiszt láttára futásban keresték menedéket.

(Arad, március 1.) Ma délután három cigányt tartóztatott le az aradi államrendőrség. A cigányok az állomás felől jöttek be a városba és utcájában találkozott egy rendőrtiszttel. Amikor a közeledő tisztet észrevették, futásnak eredtek. A komiszár természetesen találta, hogy a cigányok csakis azért menekülhetnek, mert bűn nyomja lelkiismeretüket és egy rendőrrel üldözésbe vette őket. Az állomás közelében sikerült is a cigányokat elfogni. A rendőrségre kísérték őket, ahol Musticescu komiszárnak kijelentették, hogy életükben egyetlen lopást sem követte el és csak azért szaladtak, mert azt hitték, hogy a rendőrtiszt el akarja őket fogni. A komiszár nem elégedett meg a védekezéssel és kikutatta a cigányokat. Különféle olyan holmit talált náluk, amelyek valószínűleg lopásból származnak. A nyomozás tovább folyik.

ERZSÉBET MOZGO. Ma nines előadás.
Jön! Don Juan három éjszakája Biro Lajos világhírű regénye filmen.
Jön! „Tengerész kadett.” Fősz.: Ramon Novarro, a Bon-Mur félszerelője.
 Telefon 70. ■ **Mindkettő FANAMET világaláskor!** ■ Telefon 70.

LEGUJABB.

Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának éjszakai távirata.

— Erkezett éjjel 12 óra 15 perckor. —

Magyarország az utódállamoktól barátságosabb atmoszférát kíván.

Gratz Gusztáv érdekes beszéde a magyar parlament külügyi bizottságában.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) A magyar parlament külügyi bizottsága ma este 6 órakor ülést tartott, amelyen Gratz Gusztáv volt külügyminiszter rámutatott arra, hogy Magyarország gazdasági viszonya Németországgal és Romániával szemben kiépítetlen, de reméli, hogy ez rövid időn belül pótlódni fog. A külföldi sajtóban most divatos „Keleti Locarno”-jelszóról kijelenti, hogy Benes ilyenirányú nyilatkozatának úgy látszik az a tendenciája, hogy mutatott békeszerzésével Magyarországot úgy tüntesse fel, mint amely ismételtén visszautasítaná a baráti jobbot. Szívesen látunk — mondotta Gratz — de csak egy megváltozott érületű Csehországot, amely nem izgat minduntalan Magyarországot ellen és amely hajlandó hozzájárulni a

békeszerződésben levő igazságtalanságok orvoslásához és a kisebbségek védelméhez. A legutóbbi idők csehszlovák politikája lehetlenné teszi Magyarország számára a közeledést. Bár Jugoszláviával kisebb a surlódási felület, a politikai mentalitás még ott se teszi lehetővé a komoly közeledést. Sajnálatos továbbá Magyarországnak Németországhoz való viszonya, amely dacára a sok régi érdekközösségnek, a német sajtó és hivatalos körök egyrészesének állásfoglalása miatt nem kielégítő. A román kormánynak a birtokperekben tett ajánlata nem komoly és így nem marad más hátra, mint visszatérni az eredeti jogi alapra. Azt hiszi, hogy a jelentős európai közvélemény előtt Magyarország megnyeri a pert.

Titulescu Genfben érkezett.

(Az Aradi Közlöny genfi tudósítójának távirata.) Titulescu külügyminiszter ma délután Genfben érkezett.

KÖZGAZDASÁG.

Százmillió dollár kölcsönt kap Románia.

A kölcsöntárgyalások teljesen befejeződtek. — Az összeget a stabilizálásra és a CFR. helyreállítására fordítják.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A kormányelnökhöz közelálló körök szerint a kölcsöntárgyalások ugyszólván teljesen befejeződtek és a kölcsönt legfeljebb két hónapon belül realizálni fogják. A kölcsön összege 80—100 millió dollár lesz, amelynek egyik felét stabilizációs célokra, a

másik felét pedig a CFR. helyreállítására fordítják. Egy miniszter a tegnapi minisztertanácsról jövet kijelentette az újságírók előtt, hogy a külföldi kölcsön ügyében most már végleges határozattal zárultak a tárgyalások és csupán az átvételnek vannak technikai akadályai.

Zürichben 3.19, Párisban 15.60 a lej

Helyi valutaárak. (Március hó 1.)
 Kifizetések: Berlin 39.15, Newyork 163.50, London 798.80, Páris 6.45, Milánó 8.68, Prága 4.86, Budapest 28.66, Zágráb 2.88, Bécs 23.10, Zürich 31.55. — Áru: Márka 39, dollár 163, angol font 795, francia frank 6.60, olasz lira 8.65, cseh korona 4.85, pengő 28.80, dinár 2.85, osztrák schilling 23.20, svájci frank 31.50. — Pénz: Márka 38.50, dollár 162.25, angol font 790, francia frank 6.40, lira 8.50, cseh korona 4.80, pengő 28.60, dinár 2.80, osztrák schilling 23, svájci frank 31. — Irányzat: Szilárd.

Zürichi tőzsdenyitás. (Március hó 1.)
 Berlin 124.02.50, Newyork 519.35, London 2534.12.50, Páris 20.43.50, Milánó 27.49, Prága 15.39, Budapest 90.82.50, Belgrád 9.13.25, Bucaresti 3.19, Varsó 58.25, Bécs 73.20.

Zürichi tőzsdezárlat. (Március hó 1.)
 Berlin 124.05, Amsterdam 209, Newyork 519.35, London 2534.50, Páris 20.43, Milánó 27.48, Prága 15.39, Budapest 90.82.50, Belgrád 9.13, Bucaresti 3.19, Varsó 58.25, Bécs 73.20.

Bucaresti-i tőzsdezárlat. (Március hó 1.)
 Devizák: Páris 6.41, Berlin 38.95, London 795.50, Newyork 162.90, Milánó 8.64, Zürich 31.45, Bécs 22.96, Prága 4.84, Budapest 28.40. — Valuták: Napoleon 651, marka 39.20, léva 1.19, török lira 0.84, angol font 795, francia frank 6.45, svájci frank 31.40, olasz lira 8.70, drachma 2.18, dinár 2.84, dollár 162.25, len-

gyel zloty 18.25, osztrák schilling 23.20, pengő 28.60, cseh korona 4.80.

— Hétfőn maximál Aradváros vezetősége. Hétfőn tartja Aradváros maximáló bizottsága március havi ülését. Az ármaximálás ügyében eddig két kérvény érkezett be az aradi gazdasági hivatalhoz. A Malomszindikátus kérvényében hivatkozik arra, hogy a buza ára az utóbbi hetekben jelentékenyen emelkedett és ennek alapján kéri a várost, hogy március hónapra emelje fel a lisztárakat. Körülbelül ugyanez a tartalma a Husiparos Szindikátus kérvényének is, amely szintén áremelést kér, azonban egyik sem jelöl meg fix árat, hanem a város belátására bizza az emelés mérvét.

— Az aradmegyei takarékpénztár mai számunkban teszi közzé 1927. évre vonatkozó zárszámadását. A közgyűlés elé, amely folyó hó 10-én délután 5 órára (s nem, mint korábbi számunkban tévesen közöltük, márc. 3-ikára) van kitűzve, az igazgatóság már a korábbi számunkban ismertetett proppozíciókkal járul. A közgyűlés tárgysorozatát egyébként jelen számunkban közzétett meghívó tünteti fel.

— A budapesti Angol-Magyar-Bank közgyűlése. Budapestről jelentik: Az Angol-Magyar Bank tegnap tartotta meg 37. évi közgyűlését, gróf Károlyi Imre elnökle alatt, amelyen az igazgatóság beszámolt az elmúlt üzleti évről. A magyar gazdasági élet belső konszolidációja — állapította meg ez a beszámoló — annyira átment az egész világ köztudatába, hogy a bank a kedvezőtlen pénzügyi év ellenére is, képes volt hiteléletének alapjait kiszélesíteni és fejleszteni. Az 1927. évben a jó ter-

mészkutatások, a beruházási programok folytatása, az aránylag előnyös feltételek mellett rendelkezésre álló hosszulejáratu külföldi kölcsönök, a foglalkoztatás mértékének állandó emelkedése, a munkanélküliség csökkenése, nyugodt fejlődést biztosítottak, amivel szerves kapcsolatban áll a külkereskedelmi forgalom behozatali többletének emelkedése. Ezután beszámolt a jelentés a 31 millió pengős tőkeemeléstről és a külföldi kapcsolatok kifejlesztéséről, majd elhatározta a közgyűlés, hogy a kimutatott 2,232,818.71 pengős tiszta nyereségből 1,560.000 pengő osztalékot fizet, vagyis az 50 pengő névértékű részvények után 13 százalékot a tavalyi tizenkettővel szemben.

— Megszüntették a csődöt a galati-i gabona-cég ellen. Galatiból jelentik: Megirtuk, hogy a galati-i Schmirer-féle hatalmas gabona-cég ellen pár nappal ezelőtt a Watson-Youel angol gabona-trust kérésére elrendelték a csődöt. Miután a cégtulajdonosoknak mára sikerült megállapodásra jutniok, az angol társaság ma vissza vonta a csődkérelmet, aminek a galati-i törvényszék helyt is adott. A Schmirer-cég — hír szerint — rövidesen két nagyobb galati-i gabona-cégbe olvad bele.

Mulatság.

— Lutheránus teaestély március 10-én este 9 órakor a Fehér Keresztben. A közóhajnának engedve, a luteránusok megismétlik mindig jól sikerült teaestélyüket. A kiprohált, agilis rendezőség már mindent elintézett, hogy ezen teaest sikere se maradjon el a többi mögött. Belépti jegy 30 lej, teajegy, melynek megvétele kötelező, szinte 30 lej.

A kiadóhivatal üzenete.

Sz. I. Ant. A küldött összeggel előfizetése 1928. január 1-ig nyert kiegyenlítést.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

NYILTÉR.

E rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

Felhívás.

Tekintettel arra, hogy az Egyesült Bank Részvénytársaság felszámolása az 1927. december 18-án tartott rendkívüli közgyűlésen elhatározott K. T. 202. §-a értelmében, felhívjuk az intézet összes hitelezőit, hogy ezen hirdetés harmadszori megjelenésétől számított 6 (hat) hónapon belül követeléseiket érvényesítsék, hogy az intézet activáinak felosztása a ker. törv. 202—206. és 205. §-a értelmében megtörténhessenek.

Arad, 1928. február hó 27.

A felszámoló bizottság.

ÉRTESETÉS.

Ugy a n. 6. közönség mint ismerőseim szives tudomására adom, hogy a Mosócy-telepen, volt Zsidótemető-ucca 94. sz. alatti

uri fodrász-üzletet

átvettem. Minden törekvésem az lesz, hogy nagyrabecsült pártfogóim melegegedését a hygienial követelményeknek megfelelő pontos kiszolgálás által mindenkör kiérdemeljem. Szives pártfogást kér

DENELUTTI FERENC.

Autótulajdonosok és sofförök figyelmébe!

Chisineu cris (Kisjenőn)

fele uton Arad és Nagyvárad között modern benzintöltő állomást létesítettünk, ahol mindentféle kenőolajak kaphatók.

Ejjeli szolgálat! Messer Lipót és Fia, Chisineu-cris (Kisjenő). 1120

A nagyérdemű hölgyközönség szives tudomására hozom, hogy a legújabb

párisi modellek és divatlapok megérkeztek. MALTRY M. női divatszalon, Str. Gen. Grigorescu (Tabajdy-ucca) 4

Legújabb ^{szalma} kalapok megérkeztek 350 lej.

Selyem kalap átalakítás
modelljeim után 150 lej,
tulle-kalap formázás 100 lej.

„Gaby“-szalon

Arad, Bul. Reg. Ferif.
(József Tóth-ut)
14. szám. I. em. 7A

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4. vasárnap 5 Lei. vastagabb betűvel 8. illetve 10 Lei. A legkisebb hirdetés ára 10 szóte hétköznap 40. vasárnap 50 Lei. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel. Csak válaszbélyeggel ellátott kérdésközlésre válaszolunk. Ajánlatok, feljegyzések továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

LEVELEZÉS.

Sajtészítők figyelmébe !!

A legkiválóbb sajt a schweizeri tejtöltővel készül. Hatásos, nem romlandó készítmény. **EGGER & Co. R.-T. vegyi-gyár, Ciuj.** Ugyanott kapható a Sajtészítés kézikönyve 20 lej előzetes beküldése ellenében.

ALKALMAZÁS.

DEUTSCHES Fräulein (Gouvernant) eventuell mit rumänisches Sprachkenntnis wird gesucht nach Bucuresti. Briefe mit Gehaltsansprüche an die Administration des Blattes unter „Gouvernant.“ 10501

AZONNALI belépésre ajánkozik jobb családhoz mindenek főzőnő. Cime Bulv. Regele Ferdinand 19. az udvarban. 1191

GYERMEK mellé ajánkozik jobb munkaszerető nő, vidékre is megy. Bővebbet Str. General Coanda 23. 1190

DOGYES jobb leány németül perfektül beszél, gyermekek mellé ajánkozik, esetleg urházakhoz szobaleánynak elmenne. Cimeket az Aradi Közlöny kiadója kéri. 1194

Minden vidéki városban

kényelmes módon állandó keresethez járhatnak **egyéni helyi képviselők**, kiknek ipari és kereskedelmi vállalatoknál összeköttetésük van.

Ajánlatok „Comercia“ vállalat Arad Str. Bratiannu 12. címre intézendők.

LAKÁS.

KÉTSZOBÁS uccal lakás butorozva vagy anélkül, konyha, speisz. víz, villanyval kiadó. Str. Cantacuzino 36.

STRADA Dna Balasa (Purgly Lajosné-ucca) 165. sz. alatt kétszobás lakás azonnalra kiadó. 1178

STRADA Románului 12. (Zrinyi-u.) két emeleti szoba, bármilyen irodának, műteremnek, rendelésnek kiadó. Ugyanott nagy pince, volt bádógos műhely kiadó. Bővebbet háztulajdonosnál. 1183

VÉTELESELDÁS.

BŐRGARNITURÁ, filé munkák, meiszeti porcellánok, antik órák, zongorák, üveg-szekrény, antik szekrények, szalonok, kágyak, asztalok, szekreteres komód, szekréter, kézimunkák, festmények, komplett ebédülő, hálóberendezések, bőrfotelok, íróasztalok, paraván szőrmék, fotelok, porcellánok, díszágyak, csillárok stb. eladók. Salgóné bizományi üzlet. Strada Floria 1. (Széchenyi-u.) Neuman-palota. 1000

NEGY-ÖT lóerős amerikai gyártmányú keveset használt fűrészmotor teljesen jókarban, minden elfogadható áron eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadójaiban. 1177

ELADÓ Hoffer és Schuttlevort cseplő-garnitúra magánjáró nyolcas Gai. Str. Bisericei 22. szám. 1184

CSEPLŐGARNITURA 8-as magánjáró intányos áron, kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadójaiban. 1185

KETTŐS pénzszekrény és egy 3 ajtós ruhaszekrény eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadójaiban. 1189

TIZENHÁROM darabból álló modern ebédülő eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadójaiban. 1195

ANTIK és modern butorokat, műtárgyakat, antik poharakat, márkás porcellánokat, antik salákat, használt butorokat, szőnyveket, szervizeket, férfi ruhákat, fehérneműket, stb. bizományba veszek, azok magas áron való gyors eladásáról gondoskodom. Salgóné. Strada Horia (Széchenyi-u.) Neuman-palota. 1000

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

DUGHAGYMA

prima kerek napi áron kapható. Bizományi lerakat:

König & Lázár

ARAD, Str. Bucur 3. 1072

Olosón eladó

350 k. hold szántóföld

gazdasági épületekkel, közel az állomáshoz, esetleg táblánként is.

Bővebbet **Ioan Chera, Piata Luther 3.** 1155

ÜZLETEK.

ÜZLET, iroda, műhelyhelyiségek, Strada Eminescu 3. átjáró házban azonnalra és május 1-re kiadók. Bővebbet Str. Eminescu (Deák Ferenc-ucca) 5. 1179

„COMERCIA“ vállalat Arad, Str. Bratiannu 12

Mindennemű, úgy külföld, mint belföldi vasuti fuvarleveleket

abszolút szakértelemmel feltűvizzgál a vasutak által gyakran tévesen beszélt **díjtöbblet megtérítését** a legközelebbi idő alatt **sikeresen** kieszakózz.

Mindennemű vasuti kárigényeket gyorsan és abszolút biztonsággal kiszorgalmaz. 1186

Kérjük a fuvarleveleket nyomban a szállítvány átvétel után hozzánk juttatni. Forduljon **mindennemű reklamációval** személyesen vagy levélileg teljes bizalommal vállalatunkhoz.

Szombaton este halvacsaora

zenével egybekötve. Kellően szórakozhat. Szives partfogást kér

Balogh Ferenc vendéglős

1182 Str. Vasile Pagnba 26.

PUBLICAȚIUNE DE LICITAȚIE.

Subsemnatul dr. Silviu Păscuțiu notar public in Arad prin aceasta aducem la cunoștință publică că în ziua de 14. Martie 1928. la ora 4 p. m. in comuna Păncota in localul succursalei din Păncota a Casei de Păstrare Civilă S. p. A. din Arad se va vinde la licitație publică pe lângă intervenția subsemnatului in conformitate cu dispozițiile din §-ul 306. din codul comercial, in sarcina, rizicul și cheltuiala debitorului tardiv in plata, 160.864 litre vin alb de circa 13 grade maligand fârie și 85 bucăți butoiaie in volum total de 167.622 litre, mărfuri date in gaj comercial. Prețul de strigare va fi 24 Lei de litra la vin și 3 Lei de litra la butoiaie, însă in caz de lipsă mărfurile se vor vinde chiar și sub prețul de strigare. Mărfurile se vor vinde in două poziții adeca in una poziție in-treg vinul și in alta poziție butoiaiele. Amatorii vor depozita înainte de participare la licitație la mâna notariului public ca vadiu pentru vin 400.000 Lei iar pentru butoiaie 50.000 Lei in numerar sau in efecte de stat la cursul de zi.

Condițiunile detaliate de licitație și informațiuni referitor la vederea mărfurilor se pot primi și cunoaște in biroul subsemnatului notar public din Arad, Str. Alexandri Nr. 3. in oarele de birou. Arad, la 29. Februarie 1928.

Notar public:
Dr. Silviu Păscuțiu Arad. 10501

Vérszegények, sápadtak, legyöngültek és étvágytalanok

Jegjobb erősítő és hizlalo szere a

Ferrol Vastáplikőr.

Egy üveg ára 95.- lej. Készíti: 298

dr. Földes gyógyszerháza Arad

Rossz vilányégők!

becserélése garanciót várni ni észre törött üveg és porcellán tárgyak szak-szerű ragasztása. Útvezést és képkere-tézést legelőcsöbbsen vállal Aradon a „MOTORICA“ volt Asztalos Sándor-ucca 12. 2204

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban K A P H A T Ó K az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Corpul Pompierilor Voluntari Pădureni.

No. 2—1928.

PUBLICAȚIE DE LICITAȚIE.

Corpul Pompierilor Voluntari din Pădureni iud. Arad publică licitație pe ziua de 31. Martie 1928. orele 10 a. m. pentru confecționarea vesmitelor mai jos notate:

- 43 b. Chipiuri.
- 43 b. Vestoane de vară.
- 43 b. Pantaloni de vară.
- 43 perechi bocanci.

Licitatia se va tine cu oferte inchise și sigilate in localul Comanduriei.

Condițiunile de licitație să pot vedea in fieste care zi in orele oficiale la Comanduire. 1181

Pădureni, la 18. Februarie 1928. Secretar. Comandant.

BUDAPESTEN

az új „NEMZETI SZALLODA“

a Hungaria Nagyszálloda vezetése alatt megnyilt **Központi fekvés (József körut 4.) a Nemzeti színházzal szemben.** TELEFON: J. 20—30.

Minden modern kényelemmel berendezve.

Kitűnő étterem! Polgári árak! Drehar sörcsarnok! A vidéki társaságok találkozó helye!

Férfi fehérneműek gyári áron kaphatók I-ma minőségben **Berán Béla**

férfi fehérnemű készítőnél. **Mérték után is!** Arad, Str. Greceanu 5. (Perényi-ucca 5. szám.)

Átköltözéseket

helyben és vidékre nyitott és zárt butorszallító kocsikkal **felelősség** mellett pontosan és **olesón** teljesít:

Éliás Lipót Fia szállító

Arad, Str. Eminescu (Deák F.-u.) 16. Telefon 250 sz.

Cassa de Păstrare a Județului, Arad. :: Aradmegyei Takarékpénztár, Arad.

MEGHIVÓ:

Az ARADMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR t. részvényeseit az 1928. évi március hó 10-én délután 5 órakor az intézet helyiségében (Bulevardul Regina Maria 22—24) megtartandó

LVII. évi rendes közgyűlésre

szemmel tisztelettel meghívjuk.

Tárgysorozat:

1. Az évi jelentés, az 1927. évi mérleg és a felügyelő-bizottság jelentésének előterjesztése, a mérleg megállapítása, határozat a tiszta nyereség felosztása, valamint a felmentvények megadásáról felett.
 2. Az alapszabályok 6. és 29. §-ának módosítása.
 3. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság tagjainak három évre való megválasztása.
 4. A választmány 8 tagjának két évre való megválasztása.
 5. A részvényesek netáni indítványai.
- A t. részvényeseket, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, felkérjük, hogy részvényeiket f. évi március hó 8-ának déli 12 órájáig az intézet főpénztáránál nyugta ellen letétbe helyezni sziveskedjenek.
- Arad, 1928. február 21.

AZ IGAZGATÓSÁG.

VAGYON.

Mérleg-számla 1927. december 31-én.

TEHER.

Pénzkészlet és idegen pénznemek — —	12,661.231	Részvénytőke — — — — —		13,500.000
Követések pénzügyintézetektől — — —	16,586.212	Rendes tartalékalap — — — — —	8,001.377	
Váltók — — — — —	91,012.431	Árfolyamkülönbözeti tartalékalap — — —	791.897	
Záloglevélkölcsonok — — — — —	232.727	Ingatlanértécsökkenési tartalékalap — — —	500.000	
Adósok folyószámlában — — — — —	50,698.760	Tisztviselői nyugdíjalap — — — — —	1,766.201	11,059.475
Átmeneti adósok — — — — —	4,172.706	Betétek betéti könyvecskékre, folyó- és csekk számlán — — — — —		145,238.461
Értékpapirkészlet — — — — —	4,876.998	Hitelezők — — — — —		6,048.248
Záloglevélkészlet — — — — —	14.000	Átmeneti hitelezők — — — — —		2,809.064
Záloglevélbiztosítéki alap — — — — —	200.000	Forgalomban levő 4½%-os záloglevelek — — — — —	250.000	
Ingatlanok Arsdon, Battonyán és Eleken — — — — —	3,000.000	Forgalomban levő kisorsolt 4½%-os záloglevelek — — — — —	430.800	680.800
Behajtásra elküldött értékek — — — — —	9,429.470	Fel nem vett osztalék- és záloglevélszelvények — — — — —		175.280
Adósok szavatosságok alapján — — — — —	17,546.977	Beszédésre átvett értékek — — — — —		5,924.416
		Szavatosságok — — — — —		17,546.977
		Átmeneti tételek, kamatok, jutalékok és házbérek — — — — —		3,525.118
		Nyereség:		
		A hozat a múlt évről — — — — —	400.000	
		1927. évi tiszta nyereség — — — — —	4,018.668	4,418.668
	210,426.507			210,426.507

Arad, 1927. december 31.

ISSEKUTZ ÖZEA, s. k.
ügyvezető-igazgató.

A könyvelésért:
GRAUSZ, s. k.

Az igazgatóság:

JELLINEK JÓZSEF, s. k.
elnök.

FODOR GYULA, s. k.
vezérigazgató.

Dr. BELES JENŐ, s. k.

MAROVITZ MÁRTON, s. k.

TAKACSY MIKLÓS, s. k.

WADOWSKY GUSZTAV, s. k.

Megvizsgáltatott és a könyvekkel egyezőnek találtatott:

A felügyelő-bizottság:

FUCHS IGNAC, s. k.
elnök.

Dr. ANGEL ISTVÁN, s. k.

DEUTSCH ANDOR, s. k.

TENNER JÓZSEF, s. k.

Dr. BOGDANFFY BÉLA, s. k.

Az Aradmegyei Takarékpénztár felügyelő-bizottságának jelentése az LVII. évi rendes közgyűléshez.

TISZTELT KÖZGYŰLÉS!

Tisztelettel jelentjük, hogy az intézeti alapszabályok és a kereskedelmi törvény rendelkezéseinek megfelelően a lefolyt 1927. évben is meggyőződést szereztünk az Aradmegyei Takarékpénztár ügykezelésében uralkodó példás rendről. Ugyazintén beható vizsgálat után jelenthetjük, hogy az igazgatóság által elének terjesztett 1927. évi Mérleg-számla az intézet valóságos vagyoni állapotát tünteti fel, s hogy az 1926. évről áthozott nyereség-elővitellel együtt kimutatott 4,418.668 lei tiszta nyereségről helyesen számol be az igazgatóság.

Mindezek alapján hozzájárulunk és elfogadásra ajánljuk az igazgatóság jelentését, valamint a nyereség felosztása iránti javaslatát.

Végül a magunk részére kérjük és az igazgatóság működésére nézve indítványozzuk, hogy a szokásos felmentvényt megadni méltóztassék.

Arad, 1928. február 16.

Az Aradmegyei Takarékpénztár felügyelő-bizottsága:

Dr. STEFAN ANGEL, s. k.

FUCHS IGNAC, s. k. elnök.

Dr. BOGDANFFY BÉLA, s. k.

DEUTSCH ANDOR, s. k.

TENNER JÓZSEF, s. k.